

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 10. 11. 2021

Komu náleží vdovský či vdovecký důchod a za jakých podmínek? Vyvrácíme nejčastější omyly

Ztráta manžela či manželky je velmi obtížná a stresující životní situace. Zákon o důchodovém pojištění na tyto okolnosti myslí a stanovuje podmínky, za kterých má člověk nárok na vdovský či vdovecký důchod. Kolem těchto tzv. pozůstalostních důchodů však panuje mnoho omylů. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) vysvětlí ty nejčastější.

1. Vdovský nebo vdovecký důchod se přiznává automaticky

Nikoliv. O vdovský či vdovecký důchod je třeba žádat. Žádost sepíše s pozůstalým manželem či manželkou okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ) podle místa jeho či jejího trvalého bydliště. K žádosti je potřeba předložit především doklad totožnosti žadatele a úmrtní list zesnulé osoby, případně i oddací list, nemůže-li si splnění podmínky trvání manželství ke dni úmrtí ověřit OSSZ sama. Pokud zemřelá osoba dosud nepobírala vlastní důchod, předkládají se ještě doklady týkající se zesulé/ho, které se přikládají k žádosti o starobní nebo invalidní důchod, např. doklad o studiu, vojenské službě rodné listy dětí, evidenční list od posledního zaměstnavatele aj.

2. Získání potřebné doby pojištění se u pozůstalostních důchodů nevyžaduje

To platí jen v případě, kdy manžel/ka zemřel/a následkem pracovního úrazu. Zákon o důchodovém pojištění stanoví, že vdova nebo vdovec mají nárok na vdovský nebo vdovecký důchod po manželovi nebo manželce, který/která pobíral/a starobní či invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo (pokud nebyl/a příjemcem důchodu) splnil/a ke dni úmrtí podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní či starobní důchod. To znamená, že v případě nároku na pozůstalostní důchod hraje důležitou roli potřebná doba pojištění zemřelé osoby. V praxi tedy může dojít k tomu, že důchod nebude náležet například po člověku, který byl dlouhodobě nezaměstnaný a stanovenou potřebnou dobu pojištění nezískal.

3. Manželé museli mít společné bydliště, jinak na pozůstalostní důchod není nárok

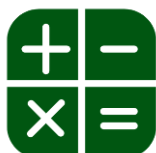
Společné bydliště manželů není podmínkou pro přiznání vdovského či vdoveckého důchodu. Podstatné je trvání manželství k datu úmrtí manžela či manželky.

4. Vdovský či vdovecký důchod náleží natrvalo

Vdovský nebo vdovecký důchod náleží standardně po dobu jednoho roku od smrti manžela nebo manželky. Po uplynutí doby jednoho roku náleží tento důchod jen v přesně vymezených případech. Zjednodušeně řečeno, pokud pozůstalý pečuje o nezaopatřené dítě, o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela (tchána, tchyni), kteří jsou závislí na jeho pomoci, pokud je sám invalidní ve třetím stupni nebo pokud dosáhl zákonem stanoveného věku. Důchod pak vdova či vdovec dostávají tak dlouho, dokud splňují podmínky.

5. I družce či druhovi může být přiznán vdovský či vdovecký důchod

Ne. Po druhovi nebo družce vdovský nebo vdovecký důchod nenáleží, a to ani v případě jejich dlouhodobého soužití a společné výchovy dětí. Nenáleží ani po rozvedeném manželovi nebo rozvedené manželce či příteli/přítelkyni. Vdovský či vdovecký důchod nenáleží ani po registrovaném partnerovi nebo partnerce.

Vyzkoušejte naši novou Informativní důchodovou aplikaci (IDA) a zjistěte, zda a odkdy máte nárok na starobní důchod a jak vysoký by mohl být.

Službu naleznete na ePortálu ČSSZ:

<https://eportal.cssz.cz/web/portal/-/sluzby/informativni-duchodova-aplikace>

6. Když nárok na pozůstalostní důchod zanikne, už nikdy nemůže dojít k jeho obnově

K obnovení vdovského či vdoveckého důchodu může dojít, pokud splnění některé ze zákonných podmínek nastane do dvou let po předchozím zániku nároku na vdovský či vdovecký důchod. K případné obnově výplaty nedochází automaticky, ale vždy na základě žádosti podané na OSSZ.

Příklad:

Žena ve věku 40 let ovdoví, pobírá vdovský důchod jeden rok a pro další trvání nároku nesplňuje žádnou z podmínek. Za rok a půl poté, co jí byla výplata vdovského důchodu ukončena, začne pečovat o svého otce, který byl uznán závislým na pomoci druhé osoby ve III. stupni závislosti. Protože tím splnila ve dvouleté lhůtě jednu ze stanovených podmínek, nárok na vdovský důchod jí bude na základě žádosti obnoven a bude náležet po dobu, po kterou bude trvat péče o otce.

7. Po novém sňatku ještě vdovský či vdovecký důchod několik měsíců náleží

Ne. Dnem uzavření nového manželství nárok na vdovský či vdovecký důchod zanikne. Tuto skutečnost jsou vdova či vdovec povinni do 8 dnů nahlásit ČSSZ, a to osobně nebo písemně. Pokud osoba po uzavření nového sňatku znovu ovdoví, může vzniknout nárok na vdovský důchod po druhém manželovi či manželce.

8. Ten, komu je vyplácen vdovský či vdovecký důchod, smí pracovat jen na částečný úvazek

Pobírání vdovského nebo vdoveckého důchodu nijak neomezuje druh výdělečné činnosti vdovy nebo vdovce ani výši jejich příjmu.

9. Vdovský či vdovecký důchod náleží, pokud manželství trvalo určitou dobu

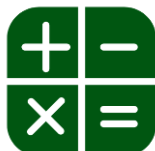
Tuto podmínku zákon nestanoví. Rozhodující je, že manželství existovalo k datu úmrtí manžela či manželky, nezáleží však na tom, jak dlouho manželský svazek trval.

10. Osoba, která již pobírá vlastní starobní důchod a ovdoví, bere pak důchody dva

Pokud člověk v době, kdy ovdoví, již pobírá vlastní starobní nebo invalidní důchod, dojde k tzv. souběhu důchodů. V těchto případech náleží vyšší důchod v plné výši a z nižšího důchodu polovina procentní výměry. S názorem, že pozůstalé manželce nebo manželovi bude vyplácen důchod ve stejné výši, jako pobírala zesnulá osoba, se pracovníci OSSZ setkávají poměrně často. To je ale omyl. Postupuje se tak, že se porovná výše starobního nebo invalidního důchodu, který vdova/vdovec pobírá, a již vyměřený vdovský nebo vdovecký důchod (tedy 50 % procentní výměry důchodu zemřelého), a nižší procentní výměra z obou důchodů se zkrátí na jednu polovinu, vyšší zůstává celá. Základní výměra náleží pouze jednou.

Příklad:

Žena pobírá starobní důchod 13 550 Kč, přičemž 10 000 Kč je procentní výměra a 3 550 Kč základní výměra. Manžel, který pobíral starobní důchod ve výši 15 600 Kč (12 050 Kč + 3 550 Kč), zemřel. Po úmrtí manžela, starobního důchodce, má pozůstalá manželka nárok na vdovský důchod. Základní výměra náleží vždy pouze jednou. Protože dojde k souběhu dvou důchodů (žena bude současně pobírat svůj starobní důchod a po manželovi důchod vdovský), není možné pobírat oba v plné výši a je třeba je upravit. Procentní výměra jejího starobního důchodu činí 10 000 Kč, procentní výměra vdovského důchodu pak 6 025 Kč (50 % z procentní výměry starobního důchodu zemřelého manžela 12 050 Kč). Vyšší procentní výměra důchodu bude náležet v plné výši a z nižší procentní výměry polovina. Procentní výměra vdovského důchodu se tedy pro souběh s vyšší procentní výměrou starobního důchodu krátí na polovinu, tj. po zaokrouhlení na částku 3 013 Kč. Žena tak bude pobírat celkem 16 563 Kč (10 000 Kč procentní výměry svého starobního důchodu + 3 013 Kč procentní výměry vdovského důchodu + 3 550 Kč základní výměry).

Vyzkoušejte naši novou Informativní důchodovou aplikaci (IDA) a zjistěte, zda a odkdy máte nárok na starobní důchod a jak vysoký by mohl být.

Službu naleznete na ePortálu ČSSZ:

<https://eportal.cssz.cz/web/portal/-/sluzby/informativni-duchodova-aplikace>

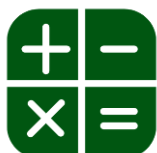

Vysvětlení týkající se vdovského nebo vdoveckého důchodu poskytnou pracovníci okresních správ sociálního zabezpečení, call centra pro důchodové pojištění na telefonním čísle 800 050 248 nebo klientského centra při pražském ústředí ČSSZ.

Více informací najdete na webu [České správy sociálního zabezpečení](#).

Oddělení komunikace ČSSZ

Vyzkoušejte naši novou Informativní důchodovou aplikaci (IDA) a zjistěte, zda a odkdy máte nárok na starobní důchod a jak vysoký by mohl být.

Službu naleznete na ePortálu ČSSZ:

<https://eportal.cssz.cz/web/portal/-/sluzby/informativni-duchodova-aplikace>

